S Kalıvati

న ు ఁ చరయు

త్రిక కోైసి

o —

శి దొరసా. యగా

శ్రీపాదకృ త్రి గారిచే

శ్రీ

రాజ హిం

వల

౧౧.

S Kal vati

న ... దయ ...

త్రిక ... ్రిన

o —

పి దొరస ... య్యగా

శ్రీపాద కృ ... శ్త్రి ... గారిచే

శ్రీ

రాజ ... హేం

వల

S Kal vati

న ా ఛ యు
త్రక ్రిస

ప్రి దొర సా యా్యగా

శ్రీపాద క్ శ్రి ి గారి చే

శ్రీ

రాజ హం

వల

శ్రీ

వధూవిజయము

శా. శ్రీ మణిలలామ తనచెల్వు వక్షము జేసినిచ్చలుం
బేరిమినాథుకొంచుఁ గమలేశుకనుండెడు నామ కోడలిన్
ధారుణిసెల్వనీఁ నిధంబు దూరెదునత్తపోరులన్
దీరిచి యెల్లలోకములఁ దేజరిలంగ నొనర్చు గావుతన్

నాంది చేసి సూత్రధారుఁడు ముందు నడచి తెరవంక జూచి

సూత్రి. — మారిషా, యొకమాఱిటురా,

(ప్రవేశించి పారిపార్శ్వకుఁడు)

పారి. — బావా, ఇదిగో వచ్చినాఁడను.

సూత్ర. — ఈ రాజరాజనరేంద్రపురమున నిప్పుడు వసంతోత్సవమునకై
చేరియున్న ఈ మహాజనులయెదుట శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికవి రాజసహాయంబున శ్రీ, వై. ముద్దారసామయ్య విలాసార్థము క్రొత్తఁగా రచియించిన 'వధూవిజయము' అను . ం
గారరూపకమాడి సంతోషపెట్టి మెప్పొందవలయునని తలంచినాఁడ .

పా. — నీవు సిద్ధసంకల్పుఁడవు, అటుచేయుము.

సూ. — మన మిప్పుడు పాత్ర సామగ్రి యంతయు నుసిద్ధముగా నున్నదా?

పా. — నీయాజ్ఞయైనయెడల సర్వసిద్ధముగాను న్నదే.

సూ. — మంచిది యిప్పుడైతే,

అ సాధువైనవధూటి, పతి తనసుతరత్నమైన వరచూతముతో
సతికినవవసంతలక్ష్మిని, సరిఁగోడలి వేడుకఁజూచి సంతసమందుఁగన్.

పా. — ఆ , తనకుమారుఁడైన రసాలవృక్షముతో వసంతలక్ష్మి
గూఁ క్రీడించుటం జూచిజూచి ధూటిపైచి స సించుట
మిక్కిలి యాశ్చర్యము గదా!

సూ. — కన్నకొడుకునకు గుణవతియైన సతి దొరుకుటంజూచి కొ

దటు దుష్టస్త్రీలకుఁదక్క తక్కిన తల్లిచెల్లెరు నల్లంబున సం
తసిల్లదురా!

పో.—బావా, నిశ్చయముగాఁ జెప్పినాఁడవు. సచ్చరిత్రయైన కోడ
లియందు ద్వేషమును బూనుట దురాశ యొక్క దుష్టత్వము
వలనఁ గలుగునుజుమీ,

తెఱలో

ఓసీ, ఓసీ, దురాత్మా, దురాత్మా, దుష్టత్వముచేత నాకుఁ గో
డలియందు ద్వేషమారోపించి కూయుచుంటివేమిరా?

పూ.—ఓయీ, నీమాటయందు దురాశాశబ్దము తన తరమని 'దురా
శ' యనుసత్తగారు కోపించికొని వ వడిగాఁగిటు నడిచివచ్చు
చున్నది. పొదపొద మన పని మనము చేసికొందము,

అని యిద్దఱును నిష్క్రమించిరి ఇది ప్రస్తావన,

పిమ్మటఁ గోపావేశముతో దురాశ (ప్రవేశించుచున్నది)

దురా.—ఓరీ, ఓరీ దురాత్మా, దురాత్మా, దుష్టత్వముచేత నాకు గో
డలియందు ద్వేషమారోపించి కూయుచుంటివేమిరా? అయ్యో
దుష్టయైన కోడలివలన నాకీకష్టంబును జనదూషణంబును
వచ్చినదిగదా. తెఱలో ఓసీ, రండా, నీతప్పు నీవెఱుంగక సు
గుణవైన కోడలిమీఁద మోపుచుంటివేమే?

దురా— ముందుచూచి ఓహో! నామాటలు విని కోపగించి మా
యింటి యజమానుఁడే వచ్చుచున్నాఁడు.

సుశీలుఁడనుపతి ప్రవేశించుచున్నాఁడు

సుశీ—మూర్ఖురాలా, నీ వెంతచెప్పినను బు వచ్చినది కాదుగద
ఇంకమీఁద నీవు కోడలిజోలికిఁబోకుము అని చెప్పినట్లువిని దా
నివశేములోనుండుము

దురా—ఆ! హా! హా! హా! హ! ఆహా పుత్రా, నీకైననుపదే రాలనా గ
నేను ఓర్చుకొని లొత్తునసు ప. రాలిగదనా

సుశీ—ఏమి నీగర్వాతిశయమును బట్టి చే, దానినలకాంక్షించి వి;

ఆ. నాకువశముజువ్వెనాల్గువేదంబులు
నాఱుశాస్త్రములుసమస్తకళలు
సకలరాజదివ్యసభలునువశ్యంబు
నీవువశముగామినిక్కమువిధ.

విద్యావైశద్యంబున నెల్లదేశంబులువశంబుచేసికొనిన నాకు నీవువశంబుగాకునికిఁజూడ మిక్కిలి యాశ్చర్యమే,

దురా — వశ్యురాలగానని మాటవరుసకుంజెప్పితి నెప్పుడేని నీకు వశ్యనైన నగుదునుగాని, ఎక్కడినుండియో వచ్చినదానివశమున నే నెన్నటికి నుండుదానఁగాను,

సుశీ — అయ్యా! అజ్ఞానురాలా, సంసారభారమంతయు నెత్తిమీద బెట్టుకొని భరించుటకు సమర్థులై కొడుకును గోడలు నున్నచో ముఁదుకాళ్ళ ముసళ్ళు తల్లిదండ్రులు అవశ్యముగా వారికి వ[illegible]ర్తియుండవలయును సుమీ!

దురా — అమ్మకా యెక్కడినుండియో కొనితెచ్చినముక్కడికి దానికిఁ బాదసేవచేయుచు నీవుండినసుందువుగాని నేనట్లుండను బహుదినములనుండి నామీఁదనున్న యింటిపెత్తనము దానిమీదఁబెట్టుటకు నేనిష్టపడియుండగలనా?

సు — మనపిల్లవాఁడు బుద్ధిమంతుఁడై పాఠశాలయందుఁ జదువుచున్నప్పుడు రుగుపొరుగువారందరకు పెండ్లియగుటఁజూచి నాకును గోడలెప్పుడువచ్చునోయని ముచ్చటబడుచు "అబ్బాయికిఁ బెండ్లిజేసినారుకారుగదా" అనినన్ను పెండ్లిచేసినదనుకఁ గొరికకొనితినలేదా? మఱియును "నాకొమారునకు మాఱుపోఁగుపడ నేనెప్పుడు కన్నులారఁజూతునో? నాకొడుకుతో జంటపిల్లలను వెంటఁబెట్టికొని మనుగుడుపునకై వియ్యాలవారింటికి నొయ్యారంబున బోయి అక్కడవారుచేయు నానావిధమరాదల నొందుచు వియ్యపరాలితనము నేనెప్పుడు చూపుదునో

ఆ. తండ్రియింటనుండి తనరెడుకోడలు
నాడురాకఁజూచి నయముమీఱ
చెంతఁజేరినాకుసిగ్గునఁదలవంచి
మ్రొక్కఁగాఁగఁగాంచుపుణ్యమెపుడొ?

అని యనలేదా?

దురా——దేవా, నీవు చెప్పినదిదిట్టముగానున్నది అప్పుడది సుఖమట్ల తోచినది ఇప్పుడైతేనో నాకు కోడలు విషప్రాయమైయున్నది

సుశీ——తనలో ఆహా! కాలమహిమ అమృతమైనను విషమగునుగదా! కొడలుగన్నకొడుకు కులోద్ధారుఁడై పరలోకమందున్నపితృదేవతలఁ దిలోదకధారలచేఁ దృప్తినొందింపఁడా? అట్టిం డలిని ఇది విషముగాఁ దలఁచుచున్నది అప్పప్పా! ఎంత చెప్పినను ఈగండ సుంతయైనను నామాట పాటిచేయలేదు దీనిమాటవిని నేనిప్పుడు కోడలితో విరోధపడితినేని గుణవంతుడు నాకొడుకు నావిషయములో నుదాసునఁడగును ప్రేమించితినేని యీగయాళిగంత నామీఁద లేనిపోని అపవాదను తెచ్చిపెట్టును కను నేనిఁక ఏవంకకు దిరుగక తటస్థుండనై యుండెదను ముందుజూచి) దీనిబు ని జక్కజేయుమని మొదట నేను చెప్పిపంపించిన మించుబోఁడి అదిగోవచ్చుచున్నది నేనిటనుంటినేఁగార్య భంగమగును ప్రకాశముగా పంకజాక్షీ, ఇంక నీయిష్టము నన్నుమాత్రము కష్టపెట్టకుము

అని నిష్క్రమించెను

అంతఁ జారువృత్తయను సఖి ప్రవేశించుచున్నది

దురా——ఓసి, చారువృత్తా, నాకష్టము చెప్పుకొనుటకుఁజాలసేపటినుండి నిన్నుఁదలఁచుకొనుచు నీరాకకై కనుపెట్టికొనియుంటిని

చారు——ఓసీ, సఖీ, నీకుగష్టమెట్టిది?

దురా——చాలదినములనుండి కన్న దేవళ్ళకెల్లఁ జేతులుమోడ్చి మోడ్చి

ప్రార్థించుచు ననేక నుపోషోపవాసములు చేసిచేసి కష్టపడి వెట్టకే ఒకకొడుకును బడసితిని.

చారు—సఖి, పుణ్యాత్ములకేకయిట్టి కొడుకెట్లుపుట్టును?

దురా—నాకుమారుడు మంచివాడనుటకు సంశయ మెంతమాత్రమును లేదు

చారు—తనలో ఈదుర్మార్గురాలు కోడలిమీదదోషము నారోపించుటకు ఉపక్రమించుచున్నది

ప్రకాశముగా మఱియెవ్వడు దుర్మార్గుడనిచింత?

దురా—మఱియెవ్వరని చెప్పను.

~~చారు—కుమార్తెయొక్క దుర్మార్గతచేత వ్యథపడుచుంటివా యేమి?~~

దురా—అయ్యో! యేమిమాట చెప్పితివి. నాకుమార్తె యోగ్యురాలను నీవెఱుంగవా? ఈచెప్పిన దేమియునుంగావు నావ్యథను వినుము. అనుకూలురాలైన కోడలినిబడయవలయునని చట్టాలం బూనుట వంకబెట్టుకొని ఊరూరికిం బ్రయాణంబుజేసి ప్రయాసమందగొనితెచ్చిన నాకోడలు నా హృదయశల్యమై యిప్పుడు వేధించుచున్నదిసుమీ

చారు—ఆపిల్లయేమిచేసినది?

దురా—ఇదిచేసినది అదిచేసినదియని యేమని చెప్పను.

చారు—ఒకటి రెండుతప్పులు చెప్పినంజాలదా!

దురా—వినుము నేను సుగంధద్రవ్యములువేసి కాచుకొన్న అగరునూనె తన తలకు రాచికొని నేనుదాచికొన్న జాజులు మొల్లలు మల్లెలునుందోచుకొని తాను ముడుచుకొని మగనియొద్ద కొయ్యారంబుతోం బోయెను.

చారు.—ఇది యెంతమాత్రపుతప్పు దీనిచేత నేనా నీకింతవ్యథ?

దురా—ఆఁ ఊఁ ఏమిచక్కఁగా జెప్పితివి! దీనియీచేసినపని తనమగని వశపరుచుకొను ప్రయత్నముగదా!

చారు—వశపరుచుకొననీ! దానివలన నీకేమినష్టము

[illegible]రిసరి! చాలుబ [illegible] చాలకాలముక్రిం [illegible] నే నా[illegible]
[illegible] [illegible]టికిం[illegible]యినది [illegible]ంకను మగని వశపరుచుక [illegible]
[illegible] తన తల్లిదండ్రుల [illegible]మాటలే విని [illegible] గా[illegible] [illegible]
[illegible] నిన్న[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]రుచు [illegible]నప లెనని [illegible] వాడు
[illegible]న్న[illegible]యెడల నే[illegible] [illegible] [illegible]యును [illegible]

చారు—([illegible]లో) పాపా [illegible] [illegible]యోగ్యగ
[illegible]ష్పబుద్ధియేక [illegible]! ([illegible] [illegible]గా) [illegible]

దురా—[illegible]యొకటివినుము [illegible]వయోగముచేత యెప్పుడో [illegible] [illegible]క మాటు మనయింటికివచ్చిన అల్లుని మర్యాదచేయవలయును గదా!

చారు—చేయదగినదే,

దురా—అందుకు నేను ప్రయత్నించి తెచ్చి వడ్డించి శేషము దా[illegible] పెట్టిన మీగడ పెరుగు నాతో జెప్పకయే తనమగనికి వడ్డించినది.

చారు—సీ!సీ! అది అల్లునకివడ్డించగా మగనికివడ్డించినది. అని నీమాటలే చెప్పినవి నీకొడుకుమా[illegible] [illegible]తాగ[illegible] [illegible]దా? దోషమున్నదా

దురా—నీవుబాగా తెలిసికొనలేదు. నాయాజ్ఞ లేకయే అని చెప్పలేదా

చారు—అటుతరువాత,

దురా—ఇంకను [illegible]ం పెడున్నవి విను నాకుమారుడల్లుడు [illegible]యునించుటకు అనుకూల మందమారుతముచ్చె కిటికీలతో నొప్పనొకగది యేర్పర్చియుం[illegible] [illegible]యు [illegible]గడును దానిలో బడుకొను[illegible] [illegible]త్నించి[illegible] [illegible] వింటివా!

చారు—అగదినీకు[illegible]మారుడు [illegible]ము శ[illegible] [illegible]ంచునదియే [illegible] కదా?

దురా—అయితేమాత్రము మర్యాదకు పాత్రుడైన అల్లుడు ఇంటికి వచ్చినప్పుడు అది వానికి విడిచిపె[illegible]; తాను మఱియొకచోట

వధూ

బంధుకో డ చేయ

గా గదిలో కి వెళ్ళిగా

చారు— సీ! సఖు మీ ప నుగది

కో చెప్పి వా?

— అన్ని ఇప్పవలయునా?

చారు—వాండ్ర పడుకొను గది మొక యొక నక

బనికిరాదా యేమి

దురా— లా! తురుపడుకొను నది నే

చె ప్రచుండలేదా

~~చారు—సఖీ, నీకు గోపము రాకున్న యెడ కమ ను విం~~

దువా?

కేమి చె

దురా—(శురు ప

దియేండ్లనుం ము నున్నది నికి లలుపట్ట

లేదు దీని చూ చియుం గ నా

చారు—కనుక నే నీకో చుకను డలిని వేఱు పండు బ

ట్టుచుంటివి

దురా—చక్క ట్లుదిద్దు దానా, అట్లుగాదు! సదా స్త్రీసంగమము పురు

షునకు రోగముగలిగించి బలహీనముచేయును సదా పురు

షసంగముచేత కోడలు మామల లత్యములేక తిర

స్కరించును

చారు—సదా స్త్రీసంగమ వీ ఇల్లు రోగమును గలిగించు

నీకూతనకు సంసారము కావలెనని యెందు

కు పెదవ పేక్షించవు

దురా— మే అ ంభించినావు

— [illegible] ఆమీద

[illegible] చూడవచ్చినయెడల
[illegible] వంటలుచేసి
[illegible] నుండును
[illegible] నట్లుమొ
[illegible] నంటిని [illegible] నంటక
[illegible] ండును

చాను— [illegible] నమాత్రమునకు [illegible] దా?

[illegible] గాకూ. [illegible] చూడుము.

[illegible] ఇంతలో నూరకుండకుము అధికరాలని చెప్పుము [illegible] తరు [illegible]

దుగా— ఏకేమి [illegible] నిజము అధిక [illegible]

[illegible] చుకొనినను అల్లు [illegible]

[illegible] మాటలు [illegible] నుచుండ [illegible] వానిని వశపరచికొనిన [illegible] మాటలు పాటించు [illegible] నతో అనేకద [illegible] దీనిని [illegible] షింపించు [illegible]

[illegible] —[illegible] కములో సవతులు అత్తలు ఆడుబిడ్డలు గరితలను ద్వేషించుట స్వభావ [illegible] ము. ఈమాట కెంతోదూరముపోయి వెదకనేల? [illegible] మనయింటనున్న యాచారమే.

దుగా— [illegible] వు నాకోడలుమంచిది కాదు గనుకనే [illegible] ష్టములేదు.

చాను— [illegible] త్రిప్పిచెప్పిన [illegible] వచ్చును తరువాత?

దుగా—కోడలిదుర్గుణము నీవేమి [illegible] రుదువు? విను. నా [illegible] తురెన్నో నాళ్ళకు అత్తవారియింటియొద్ద [illegible] డి రాగా ఈరాగ [illegible] మువచ్చిన దానివలెనే మూతిముడిచికొనిన్నే, కళలుడిగి

పనియున్నట్లు నీనయించి ఇంటిలోనికిపోయినది. వింటివా?

చారు,—కోడలు ... గుగానే కుశలప్రశ్న చేసియుండును. నీకూతు రు ... నవదిన మగని యింటినుండి వచ్చునేని పలుకరించవలసి వచ్చునని వెలుపలకు పోవునుసుమీ?

దురా.—ఎందువలననీవిట్లు చెప్పుచున్నావు?

చారు.—నీకూతురైనందువలననే!

దురా,—నేనేమి అంతచెడ్డదాననా?

చారు.—కాకుంటె నీవు కులశీల రూపగుణ లక్షణములచే నొప్పుచుండు కోడలినెందు ... నిందించుచుందువు?

దురా—ఓహో! నీపక్షపాతబుద్ధి తెలిసినది. బుద్ధిలేనిదానా, దాని దుర్గుణములు వినియు నీవిట్లుకూసెదవేమే?

చారు.—ఎవరిదుర్గుణములు ఎవరెఱుంగరు? అన్నిదేశములవారు నెఱుంగుదురు.

దుర్గా.—(కన్నీళ్ళువిడుచుచు) అయ్యో! పాపాత్మురాలా, కోడలిరూపునవచ్చిన కొరవీ, నీకొఱకుంగదా ఎల్లరును నిన్నునిందించుచున్నారు, హా పాపుకోడలా. (అని గుండెలు మోదుకొనుచు దుఃఖించుచున్నది.)

చారు.—ఎందుకింత చింతపడెదవు? దుర్గుణమువిడిచి మంచిగుణము దాల్చి కలిగినకొలది కడుపునకుందినుచు పెగొడవకు పోక సుఖముగానుండరాదా?

దుర్గా.—నీచురాలా, "అదివిసరివేసిన పిండమునుదినుము దాసివలెంబడియుండుము" అనినాకు బుద్ధిచెప్పుచున్నావా?

చారు.—కష్టపడక సుఖముగానుండుమని చెప్పుచుంటిని.

దురా.—నాసుఖముచుట్టంబెట్టుకొని పోయినట్టుగానేయున్నదిలే. నా యింటిపెత్తనము అతొత్తునకిచ్చి నేనుదానిసను కావలయునా? చూడుము నాచాతుర్యము కొన్నినాళ్ళలోనే అదుష్టను

వేళ (గొట్టించి నాకుమారునికి మంచిసంబంధమును పెండ్లిచే
సెను.

చారు.—వెనుకరాఁగలది ముందుదానిని మంచిదానినిగాఁ జేయఁగలదు. లే
అదిఅట్లుండనిమ్ము. ప్రోడయైనకోడలినివిడచి మఱియొక్కకోడ
లిని దెత్తువుగాక, అది పెద్దదియై కాపురము కు వచ్చువఱకు
కోడెకాఁడగు నీకొమరుడు భీష్మాచారులై క్లేశమనుభవింపవ
ల వచ్చునుగదా.

దురా.—వానికిఅం క్లేశమైతే నే నేమిసహింతునా? ఒక వెలయాలి
పిలిచితెచ్చెదను.

చారు.— మనస్సులో ఆహా! దుర్మార్గురాండ్రైన తల్లులు తనయులకు
అమంగళాంగులు వేశ్యాంగనల సంగమము నేన్ని అంగీకరింతు
రుగాని ధర్మపత్నీసంగమము అం కరింపరుగదా! ఆహా! కా
లమహిమ ప్రకాశముగా పెక్కుమాటల నామాట నీవు
పాటిసేయకున్నయెడల నీ కుకునిన్ను పాటిసేయడు సుమీ
దీనిచే కష్టా రాఁగలవు. ఆలోచించుకొనుము అని పరి
మి చెను

దురా.— ముందుచూచి యిదిగో కొడుకు వచ్చుచున్నాడు. ఇప్పుడే
నేను టచ ఖనభి యుంచవలయును అని యోచించుచున్నది
అంత. గుణ్ణుడను కుమారుఁడు ప్రవేశించుచున్నాఁడు.

సుగు.—అమ్మా. ఏమి కేడ్చుచున్నావు

దురా.—నాయనా, ఎందుకు అడుగుతావు? ఏమిచెప్పను? వెళ్ళివెళ్ళి
పెద్దామె నిన్నైనను అని నీతోఁ గలహించి నిన్నెక్కి గో
ట్టును.

క. నీ శ మపడి తెచ్చితివి, నాకోడలి మంచిదనుచు నదియువృష ను
గ్రహించు త ంబును, జేకొన సహింపుచు దాని చెముగదివింటే.

సుగు.—తల్లిచ తెల్లుకొమరులకు ఎకరుడును మైన కన్నెలను
చ్చి ఆడ్డిసేయుటకేల కాలమునుం నడచి చ్చుచున్నది.

అత్తకోడలు యజమానురాలై ఇటుదీర్పుట జరుగునదియే.

దురా.—ఓ, మూర్ఖా, నేనుండగానే దాని కిట్టి పెత్తనమిచ్చుచున్నావురా?

సుగు.—అమ్మా.

క. చేసినవారల్ వృద్ధులు తలిదండులనో మొండదయగు గృహభారం
బులరల్ గొడుకు పైకో, డలిపైయు వేల్పులంపని వినవే.

దురా.—ఒరీ దురాత్ముడా, పెండ్లానికి ఇంటిపెత్తనమిచ్చి ఇల్లు తా బావమ [illegible]చి పెద్దవానవనుకున్నావురా? వరకే నీ మొగుడై పెండ్లాము తన రోజును బగలగొట్టగా మిగిలి కంచము ముంత చాటు చాటున మూటగట్టి పుట్టినింటికి తరలించుచున్నది. ఇంక ఇల్లు గుల్ల చేయకుండునా? పుట్టెడు బంగారు గొండ నెత్తిమీద నెక్కించుకోవడంచేత ఇంత క్రొవ్వి గణేభరించి ఎవ్వరిని లక్ష్యపెట్టుడము లేదు.

సుగు.—అమ్మా, సంసార భారమంతయు దాని నెత్తిమీద వేసినయెడల అది యెవ్వరికి ఏమియు సేయక జాగ్రతగానే యుండుననని తోచునమ్మా.

దురా.—ఆ—ఆలాగునా? దాని మందు తలకెక్కినది ఇంక నీకదే మగడై చాకిరీ చేయించుకొనునులే!

సుగు.—మందులు, మాకులు, మంత్రాలు, తంత్రాలు, లేకున్న మగడు పెండ్లామునకు ప్రీతిపాత్రుడు కాడటమ్మా? మా బావమా రెల్లాలి ని అన్నేకదా

దురా.— ఏమి మొరుగుచున్నావురా! పెండ్లామువలె నాకు తమ్మును మంత్రతంత్రాదులు నేరిస్తే మగని గట్టిగా వశము చేసుకొనలేకపోవునా? అది కూడదని సద్గుణములు కలది గావున ఏమి చేసినను వానిసేవించుచునే యుండును వాడు దుర్మార్గుడు దానికి వశము కాడు నీ పెండ్లామునకు నీవైనట్లైతే నాకు చాలును అప్పుడు ఎవ్వరిజోలి అక్కరలేదు.

సుగు—తల్లీ, అల్లుఁడు కూతున్ని నన్నగాజూడఁడని కోడలిపై కోప
ముచూపిన ఫలాభము;

దురా—మాటకు మాటచెప్పి నానోరు మూయించఁగ నయున్నావా?
మూయలేవు వినుము, దాని తండ్రి అ దుర్మార్గుఁడు, తల్లి గ
య్యాళి అన్నదమ్ములు విటకాండ్రు అక్కచెల్లెండ్రు వ్యభి
చారిణులు, అనిలోకమంతయు ఎరుగును నీవుపిల్లవాఁడవు నీకే
మితెలియును దానికులముసంగతి,

సుగు,—నీ విన్యాయపురాలు కూఁతుమీఁది కోపము మనవంశమును ఇ
ట్లెంచిన నీవేమి చేయుదువు; మనముఅలోచించి తెచ్చుకు
న్నదానివిషయములో ఇటువంటి మాటసరికాదు

దురా,—గ్రహచారము తెచ్చుకొన్నాము నే నేమిచేయుదు ఇ నీఅదృష్ట
వశము

సుగు— మనుష్యులో తల్లిదండ్రులు ఏమన్నను కోపింపక పూజింపఁ
దగినవారు (ప్రకాశముగా అమ్మా, సుగుణురాలుగానీ! దు
ర్గుణురాలుగానీ! దీనిని తెచ్చుకొంటిమి ఇప్పుడుకూతునందున్న
దయదీనియందును ఉంచికాపాడుము అనిప్రార్థించుచు కా
ళ్లమీఁద బడుచున్నాఁడు)

దురా—ఛీ ఛీ! లే! లే! ఈ గుడిసేటిదానిని నాకడుపునఁ బుట్టినదాని
తో సమానముగా ఎట్లుచూతును?

సుగు—అమ్మా, ఎక్కడినుండియో వచ్చిన అల్లునియందు కుమార్తెయం
దెక్కువదయగానేల చూచుచుంటివి;

దురా—నా అల్లుఁడు కోడలువలె నేమి అపరాధముచేయుచున్నాఁడు

సుగు—అమ్మా, నేనుచాటుననుండి వినుచుండఁగా నీయల్లుఁడు కూ
తుఁ 'తొత్తుకూఁతురా' అనిపిలువఁగా నీవునువిని నవ్వుచు నూ
రకుంటివిగాని యేమియుఅనవైతివిగదా।

దురా—నేను చాటుననుండి వినుచుంటినని మరుగుపెట్టనేల? నాపెం
డ్లాము చెప్పినది అనరాదా! దానిమాటలు... యీలాగం

టివే లేకుండ చేసి నీమనస్సు ఇట్లెందుకై పోవును

సుగు— తనలో స్త్రీలు తమఅల్లుళ్ళు కూతుల తో పాత్రులుగ. వారు నిందించినను స్తుతించినట్లే తలంతురు వారి దుర్గుణములను సుగుణములట్లే గ్రహింతురు కుమార్తె భర్తలమీఁది అభిమాన మను అంజనము కంటికి కలిగి దుర్మార్గులైన అల్లురను సన్మార్గులనుగానే కనుచుందురు గదా, ఆహా! ప్రపంచస్వభావ మెంతచక్కనిది ప్రకాశముగా అమ్మా! యల్లుఁడు మంచి వాడు కోడలు చెడ్డది సరే నిముకా ఇప్పుడు నేనుచేయ దగ్గ దేమి?

దురా—నాయనా, బుద్ధిమంతుఁడవు నామాటవింటివా నికేవత్తువు నీ భార్యను వేఱుపెట్టుము. దానికడుపుకూటికి యిచ్చినా లు నేనైనను నాకూతురైనను ఇచ్చుచుందుము. అప్పటి అది లొంగివచ్చును. ఇట్లు చేయుము.

సుగు—(తనలో నాకు నీమెయందుఁ గలుగుచున్న కోపమును మా తృభక్తి చూపనీయక అడ్డగించుచున్నది ప్రకాశము ఆమీఁద

దురా—నేను బ్రతికి యుండుట నీకిష్టమున్నయెడల ఆ దుష్టురాలున్న నా ళ్లును నాయాజ్ఞ లేకుండగా సియొద్దకు పోగూడదు దానితో మాట్లాడగూడదు—దానిఁ జూడఁగూడదు

సుగు—అమ్మా, ఇందువలన నీకేమి ప్రయోజనము?

దురా—నా కూఁతురు మగనితో కలసి మెలసి సుఖముపడుటలేదే యిది మాత్రము నీతో ఎందుకుసుఖపడవలెను? నేనెట్లుచూచి సహింపగలను? నాకెట్లు శాంతిగలుగును?

సుగు—అమ్మా, ఈకోడలి వలన నీకూఁతునకేమి చెడుపువచ్చును?

దురా—నీపెండ్లాము దుశ్చేష్టలను నీవే మెఱుఁగుదువు. నాకూతు రుమం చిసొమ్ములుపెట్టుకు తే చూచిసహింపలే , దానికన్నులు చి టచిటలాడిపోవును దానిదంతా పడిపోయి ట్లు చ్చును,

సుగు—అమ్మా, వు చెప్పినట్లు చేయుటకుఁ బ యత్నించెదనుగాని మే

యే కారణము చేతనైన అ సిద్ధింపకున్న నేమిచేయఁదగినది!

దురా — నిక్కము తొమ్మిది నెలలు కడుపుబడ త్తైపోయేలాగున మోచి పది రోజులు కష్టపడి కని మూత్ర పురీషాదులు తిని యిన్నియేళ్లు పెంచినాను నీవే యీ నన్ను ఉద్ధరింతువని అన్నిసున్న చేసినావు నేనింక బ్రతికి యేమి ప్రయోజనము; గోదావరిలో కట్టగట్టుకొని పడిచచ్చిపోయెదను అని తలవంచుకొని వెక్కి వెక్కి యేడ్చుచున్నది

సుగు — అత్తా, నీవు చెప్పినట్లు చేయుటకు నేను సిద్ధముగానే యున్నాఁడను గాని మాతండ్రిగారేమి చెప్పెదరో: వారు చెప్పినట్లు చేయవలెనా?

దురా — కోడలి మాయలోఁబడిపోయిన అనుసరించుండా కొడుకునకు నేను బ్రతికియుండడమే యిష్టము లేదు. నన్నెలాగైనా చంపి కోడలితో ఉండవలెనని చూచుచున్నాఁడు అట్టివాఁడు దానిని వేయిపెట్టమని చెప్పినాడట్లు నిగ్రహించుచున్నాఁడు నీకు మంచిబుద్ధి చెప్పినాఁ? నీవున్ను అట్టివాడవే పోనీ నీవు నాకు ఏమిచెయ్యనక్కర లేదు నేను దగ్గర యుండేది లేదు నీయిష్టము వచ్చినట్లుండు నీవు అక్కరకు వచ్చేవాఁడవు కావులే అని తటాలున లేచిపోవుచున్నది

సుగు — (ముందు చూచి) అత్తగారన్న మాటలకు దేహము మండిపోవుచున్నట్టి కోపముగలవాఁడనైనను నన్ను చూచి ఓర్చుకొని నాతో నెమ్మదిగా సంభాషించుటకు నా హృదయేశ్వరి యిటు వచ్చుచున్నది అంత సచ్చరిత్రయను ఊరకుండలేక ప్రవేశించుచున్న

సచ్చ — మగనిం జూచి ఇదిగో నా హృదయేశ్వరుఁడు తనతల్లి యెంత నామీదచాడీలు చెప్పినను వినక ప్రతికూలోత్తరమిచ్చి ఆమెయు నా చెడుమాట మనంబునఁ బెట్టియున్నట్లు చింతించుచున్నాఁడు. అహా చూచిన మాతృభక్తియు నన్ను మోహించిన కాంతానురక్తియు నీపె వంతుని యీ తరంగమునకుఁ జింతగలిగించుచున్నవి అయ్యో తకు వేసేకా ఆఘాతురాలనుగదా! నావలన

నీకేడి తెయు సుఖమనుభవింపలేదుగదా నాయందు అత్తగా
కింత కార్పణ్యమేల కలుగవలయునో? నేనేమి తప్పు చేయుచుం
టినో యెరుగకుంటిని గదా! అహో! దైవ కల్పము అనిప
మిపించుచున్నది)

సుగు—కాంతా, ఇక్కడికి వచ్చితి వేమి?

సచ్చ—ఆర్యపుత్రా. మీ వారికొక విజ్ఞాపనము చేయవచ్చితిని

సుగు—ఏమి విజ్ఞాపనము:

సచ్చ—చెప్పవలయునని నాలుక చివరకు వచ్చుచున్నదిగాని చెప్పిన
నీ మనసెట్లగునో యని భయపడుచుంటి

సుగు—నాకడ నీకేమి భయము? చెప్పవలసినది చెప్పుము.

సచ్చ—మనమింక ఎంతకాలము వరకు మీ అన్నగారి నిర్బంధములో బ
డి వలవలమాడి చావవలసినదో? నీకేమున్నదో గాని నా కా
పురము మీద ఏమాత్రము మనసు లేక చాల కష్టముగను
న్నది ఏసౌఖ్యమును ఈ శరీరమునకు లేవుగదా! నన్నెప్పుడెల్లి
పూటమీద నిలువనీయదు; పు శయనగృహమునకు బోయి
నప్పుడు నేను వచ్చి పాదసేవ సేయవలయునని యొకచో వా
కిట గుమ్మము వద్ద గడపమీద తల పెట్టి పడుకొని నిద్రించుచుండ
కనేను దారియివ్వనని అడ్డగించును సుగుకొని పోపోవి వెళ్ల
గా మగాని యొకరునాయెను లోనికి రని చ్చు లేదుగ
దా! పగలు అన్నపానములును ర్చుకొ రా । । మంకా శయ
నించ చున్నను కోనట్లు పగలు పని చేయ య రాత్రి మీర భు
జించి పడుకట్టుంటకు క్రిందబోయిన వెనుక నన్నెఅన్నమై । దిన్నగా
దిన నియుకలోకము లో ఎన్నెన్ని సలున్నవో ఎయినప్పుడు చే
యుమని ఆజ్ఞాపించి వేధించుచుండును.

సుగు—(తనలో) ఈ క్షమములో స్త్రీలు కొందరు కోడళ్ళను కొడు
కులతో గూడ సౌఖ్యముననియర - మనుమలు గలుగగానే నిమాత్ర
ము నిందితురు, కడుపు నిండ అన్నమైన దిన నీయరు సహానము

వారికి లేకుండును నేనుఏమిచేయుదు ప్రకాశముగా ఒ.
నాతల్లియందు దోష... ... ఊచె వచ్చితివా?

వచ్చ— ఆః పుత్రా నేను పాడిన డేప్రటకు వచ్చినదానను కాను మీ ల్లికి నామీదగలఅసూయ యంతయును మీతోమనవిచే యుటకు నెలరోజులై నుపట్టును చెప్పటకుభయమునుపుట్టు చున్నదిఅది అట్లుండనిండు, మీతల్లికూతుని అల్లునిచూచుకొని విఱ్ఱవీగుచు వారుతనఇంటికి వచ్చినప్పుడు పీతాంబరముల నలుకుగుడ్డలుగాను సదోష తమును గళా పనీళ్లగాను సు వర ముఇనుముగాను ...డును, ట్టి రును అట్టిసమ య బుననామెకు ను ంచరు, ఏది యెట్ల ఐనను మన ంగ ము యునకుమాత్రము భంగముకలుగకున్న జాలునని ...యు చేవుల్లను(మొకుచుంటిని

సుగు— మూఢురాలా, అల్లుడువచ్చినప్పుడు నీకునట్లేయుండునసుమీ

వచ్చ— మీతల్లియిల్లంతయు నల్లుకి దారపోసినను సరిగానినిష్కార ణముగా నాయందుకోపము ప్రియోగింపవద్దని మాత్రము మనవిచేయవలయును

— మాటలువి నేను ర్థముగా నాతల్లిని ద్వేషింతునా?

వ... — నేను మాత్రు పను ను బూనుమని చెప్పుచు టినా? బిడ్డలకు త ర దైవము ద నే నె పను ైన నోర్చుకొందును గా రుమాత్రము యూ శా మునకు గుఱికాకూడదని నాక

సు— కు సంయ ద్దు దయయున్నగా డ అన్నిటికి నోర్చుకొని యు డవల ...ను

వచ్చ— ప్రకృమునుతమ నెలవకు బద్ధురాలనేకదా

సు— దూరదష్టినిగు ంచి ఓ! మాతండ్రిగారు ఇ వచ్చుచు ...రు పుత్రోల్లగిపమ్ము-

సచ్చ.—అట్లే కావింతును అనినమస్కరించి యొకమూల దాగియుం డును) (సుశీలుడు ప్రవేశించుచున్నాఁడు

సుశీ.—అయ్యో! మూఢురాలగు నాభార్య కోడలినిఅన్యాయముగా ద్వేషించుచున్నది. అని రేబవలు నాకు నిద్రాహారములు కలుగకున్నవిగదా,

సుగు.— సమీపమునకువచ్చి నమస్కరించి) నాయనగారూ, ఇదియేమి? ఏమేమోచింతించువారివలె నున్నారు?

సుశీ.—నాయనా, న్యాయదృష్టి నాలోచించినయెడల కొడుకును కోడలునుసమానులేకదా,

సుగు.—కోడలు మంచి నడవడికగలదిగా నున్నచో అవశ్యముగా దానిని కొడుకుతో సమానముగా నెంచవచ్చును. అదిదుష్టురాలుగా నుండినప్పుడో?

సుశీ.—వారివారి అదృష్టమునకుఁదగినట్లు కోడలుదొరుకును, అత్తమామలుదానిని కడుపునఁబుట్టినదానివలెఁ జూచుకొనవలెను,కూతునకెంత సొమ్మిచ్చినను తృప్తిపొందదు కన్నవారి యిల్లంతయు తనమగనికిఁగట్టిపెట్టించుటకే తలంచుచుండును. అన్నదమ్ముల భార్యలు కొంచము బాగుగనుండిన చూచి సైపక అసూయపడుచుండును.

సచ్చ— తనలో) ఇట్టినా యదృష్టిగల మామగారు పూర్వపుణ్యమున నాకులభించినారు.

సుగు—నాయనగారూ, స్త్రీలుఅల్లురయందు ప్రీతిచేయఁదగినదే, అల్లుఁడుసంతోషించినప్పుడే కూతులకు సౌఖ్యముగలుగుట.

సుశీ—నాయనా, కోడలివలననేకదా కొడుకుగృహస్థాశ్రమమునొంది సత్కర్మలాచరించుచుఁ బితృదేవతల స్వర్గస్థులఁజేయును?

సుగు—అవునుగాని యొకవిశేషమున్నది, కోడలుఇక నొకలోకమునకు బోయినను మఱియొకతెవచ్చి గార్హస్థ్యమును నిలువఁబెట్టు

ను అల్లుడు మరియొక లాగైనయెడలఁ గూతురుదిక్కులేనిదై పోయి బాధపడుచుండదా?

సుశీ—కొడుకు తొంటిభార్యను బోఁగొట్టుకొని మఱియొకభార్యను గట్టుకొనుటమాత్రము సంతోషమా? అదిఆవయస్సులో సమానహీనమైన రూపమందితమేయని యన్నెఁకని ప్రీతిచేయ నేరదు.

సుగు—ఆరెండవది మంచిదైనయెడల వయసుమీరిన తనభర్తయందు అనసురక్తురాలైనను వృద్ధులైన అత్తమామలను ఎందుకు పూజింపదు.

సుశీ—లోకములో అత్తమామలయందు ద్వేషము కోడలికి స్వభావసిద్ధము. ఇంకమగనియందు అనురాగము లేనిచో వారినెట్లు పూజించును?

సుగు—నాయనగారూ, విశేషముగా మాటలాడుటవలన నేమిప్రయోజనము? ఇఁక నేమిచేయవలయునో ఆజ్ఞాపింపుడు.

సుశీ—కుటుంబములోఁ గలతలుపుట్టినయెడల గృహయజమాని వారి వారిని వేఱుపెట్టవలయును:

సుగు—తమయిష్టము. కానికలకాలమునుండి జాగరూకురాలై సంసారమును జక్కఁబెట్టు మాయమ్మను మా లోగిలిలోనె ఉండనిండు కోడలికిమఱియొకయిల్లుమాత్రము,

సుశీ—ఇన్నివఱకు అన్నిసుఖములను అనుభవించిన ఆముసలిగూబకు ఏదైననొకపాతయిల్లు చాలదా? సొగసైనలోగిలి యేల?

సచ్చ—ఇట్టిసంవిధానముగనుకనే మామగారికి సుశీలుడు, అను పేరు సార్థకముగా వచ్చినది, కానీయాయన మాటలప్రకారము నామగఁడు తల్లిని మఱియొక యింటియందుంచినచో "పెండ్లానికి వశుడై తల్లిని తఱిమివేశినాఁడు" అను అపకీర్తి వచ్చును,

సుగు— ముందుచూచి) నాయనా, ఏదేమైనా చెల్లెలు వచ్చుచున్నట్లున్నది

సుశీ—అవును దుర్గాంబయే. ఇది దుర్గుణములందు తల్లినిమీఱునది.

అంతదుర్గత్రికవచ్చి, దుఃఖముతో

దుర్గ.—నాయనా, అన్నయ్యా, మీరెందుకుమాఅమ్మను ఉపేక్షించితిరి? దానికిదికెవ్వరున్నారు;

సుగు.—అమ్మాయీ. ఇదేమిఇట్లు చెప్పుచున్నావు?

దుర్గ—కోడలిదుశ్చేష్టలకుఁ దాళజాలక రేయింబగల్లు కన్నీరునిడుచుచున్నది ఇట్లున్నచో ఆయుక్షీణము కాకపోదు. అనియేడ్చుచున్నది

సుశీ—ఇంకనీయమ్మకు చావేయుక్తము.

దుర్గ.—దుర్మార్గుఁడా, నీకేమి, ఉపచారమునకు నీకుఁగోడలున్నదని గర్వము. నాకెవ్వరుదిక్కున్నారు.

సుశీ—నీమగఁడు అత్తగారును దిక్కులేరాయేమి?

దుర్గ—ఆముండ నిర్దయురాలై నామీఁదతప్పులనే ఆరోపించి నామగనికిఁగొండెములుచెప్పి నన్నుతరిమివేసినది. అదియొకవైపున మాయమ్మకు వేధించుచుండగా మీ పోరొకవైఁపున వచ్చినదిగదా!

సుశీ—మీయమ్మ తనకోడలికిపెట్టుబాధ దానితల్లికిని సంకటముపెట్టున నిజ్ఞానము లేకపోయినదిగదా!

దుర్గ—కోడలిమాటపైనమ్మిక నీచేత నిట్లుకూయించుచున్నది, ఇదిగాక నీవు ఆకోడలిముండమాట విని యేతీరవలయును. దానితండ్రిడి శరీరమునిండా బంగారు రత్నాలునిండించి మంచిమంచి బట్టలుపెట్టి పంపించినాఁడన్న నీవు పిట్టపిఁగి యెవరినిజూడవు.

సుశీ—నీశరీరము ఆలతోనిండించియున్నద? అహా! స్త్రీలకుసొమ్ములయందు తృప్తిలేనేలేదు. యెన్నిపెట్టినను "ఇదిచాలదు అదిచాలదు" అనితండ్రిడిఇల్లు కూతురుదోఁచికొనిపోవుటకే ప్రయత్నించుచుండును. ఇదియిట్లు సిక్కెచ్చినను అల్లుఁడునీతండ్రి యేమిచ్చినాఁడని హేళనముచేయుచునేయుండును.

దుర్గ—ఆనా, యీముసలివాడు చెప్పినది అసత్యము, నీవునీమామగారిని ఎన్నఁడైన సొమ్ములకుగాని ఎందులకుగాని నిందించినాడవా?

సుగు— ఉత్తరమీక ఊరకుండెను

సుశీ—దుష్టులైనకూఁతురు, నల్లుఁడును, ఆగువీరిమాటలు చెప్పినాఁడను గాని లోకమంతయు నిర్లక్ష్యముండునా?

క. మంచిగుణంబులకూఁతురు, కొంచ బేఁ దండ్రిసొమ్ముఁగోనితృప్తి పడున్
గొంచెముచదివినయల్లుఁడొ, కించుకతనమామదూర నెంచడుమదిలోన్

క. దుష్టయగు కూఁతురెన్నే నిష్టంబుగసొమ్ములంది యెంచదుతండ్రిన్
దుష్టుఁడగుఅల్లుడల్లే, కష్టంబులపాలుసేయుఁ గడుకొనిమామన్,

సుగు—అమ్మాయీ, వాదమెందుకు? అమ్మయేమిచెప్పుచున్నది?

దుర్గ—"ఈకోడలితో నేను కాపురము చేయలేను" అనిచెప్పుచున్నది.

సచ్చ—దైవయోగముచేత అత్తగారు నాయభిప్రాయమునే అనుసరించినది. ఎందుకనఁగా నడవిలోఆకలంబులుతిని సుఖముగా బ్రదుకవచ్చునుగాని సంసారములో జగడముపుట్టినమీఁద మేడపైనుండి - ష్టాన్నము భుజించుచుండినను సుఖములేదు.

సుగు—అమ్మాయీ, వదిననెక్కడైన నొకయింటవేరుపెట్టియుంచెదము, చింతించకుము.

సుశీ— కోపముతో ఈపిశాచికి ఇష్టమువచ్చినట్టుగా నడుకొనవలయునా? నెలనెలకుఁ గావలసినబియ్యము పప్పులోగుత్తిండివస్తువులిచ్చుచు మీఅమ్మను నిని పేరుపెట్టుము.

దుర్గ—నేనువచ్చిఇక్కడ మా అమ్మతోఁ గూడియుండుట నీకునిష్టము లేదు, గనుకనే ఇట్టిమాటలు చెప్పుచున్నావు.

సుశీ—నీయిష్టమువచ్చినప్పుడు రావచ్చును, పోవచ్చును, నీఅత్తవారింటి కష్టమును పోగొట్టుకొనవచ్చును.

దుర్గ—హాపాపీ, మా అమ్మలేనియింట్లోఎవతెయో యొకతె వేసినపిండమునుతినియుండుటకు నాకేమియిష్టముండును, నాకుసుఖమేది

సుశీ—నీవట్లు తలంచుపక్షమున నీ యమ్మయుంచుచోటునకు వచ్చి అ
కకడనే యెంతకాలమైనను ఉండవచ్చును- అప్పుడు నీభోజ
నమునకుఁ గావలసినంత ద్రవ్యమునిచ్చెదను,

దుర్గ—నన్ను దాసినిఁగా నెంచితివా?

సుగు—ఎంతపాటి ద్రవ్యముతో మీరిద్దఱును సుఖముగా భోజనాదిక
మును జరుపుకొనఁగలరో అంతపాటివడ్డిపచ్చు ధనమ మీకి
చ్చెదము.

దుర్గ— తనలో) ఇది నాకు సమ్మతమే! ఇట్లు మొత్తముగానిచ్చు ధనము
లో కొంతవడ్డికిచ్చి మిగిలినదిపెట్టి మా అమ్మనాకు సొమ్ములు
చేయించిపెట్టగలదు. (ప్రకాశముగా అన్నా, నీమాటనమ్మ
కముచే అమ్మనులలాఁగే సమాధానపఱచెదను.

సుశీ—అమ్మ నిర్బంధించవలదు, అమ్మకెట్లుయిష్టమో అట్లుచేయుటకు
సిద్ధముగానున్నాను.

దుర్గ—(తటాలునలేచిపోయి తల్లినిపిలుచుకొని ఏకాంతమునందు జరి
గినదియంతయునుచెప్పి ఆమ్మా నామాటత్రోసివేయవద్దు: ఈ
యేర్పాటు మనకనుకూలమే

దురా—బిడ్డా, ఇదినాకును యిష్టమైనదియేకాని మొదట యిష్టముగా
నిదానివలె నభినయించెదను నీకైధనమునురాబట్టుట కిదేమం
చిసమయము

సుశీ—(తలనువంచుకొనియుండును

సుగు—అమ్మా, అనునంతలో

దుర్గ—ఓరీ, మూర్ఖా, 'అమ్మా' అని పిలువ నక్కఱలేదు, చాలు నీపెం
డ్లాము నీచెవులలో జపించినమంత్రము సిద్ధించినది,

సుగు—అమ్మా, నామీదకోపింపవద్దు ఈయేర్పాటు నేను చేయలేదు
మాయనగా రేచేసిరి.

సచ్చ—(తనలో భగవంతుఁడా, నామగనిని తల్లి శాపమునకు లో
నగునట్లు చేయవద్దు

దురా—అయ్యో! అదృష్ట చాతుర్యము వలనవానిని వశపఱచికొనినది.

సుశీ—దుష్టా, దానిసుగుణములు సజ్జనులనందఱిని వశపఱచికోనఁ గలదు.

దురా—ముసలితనముచేత బుద్ధిలేక నీయబ్బ మొరిగివ్వ దానిని నీవు అంగీకరించినచో నీకంట్లె చేత గాని వాఁడెవడుండునురా.

సుశీ—మంచిదిమైనను కోడలినిదూషించుచు లేచిపోఁదలఁచిన నీవు ప డుచు దానవై యిప్పుడుమంచిబుద్ధిచే ప్రకాశించుచున్నావా?

దురా—ముసలిముండాకొడకా, నీవేలేచిపో. నేనుపోవుదానను కాను.

దుర్గ—ఏకాంతమునందు నాకొఱకేమైనను సంపాదించుటకిదే మంచిసమయము

దురా—ఓసీ దురాత్మా, పెండ్లాముదాసుఁడా, తల్లినితోలివేసిన అపకీర్తినిపొందుమా నేను పోయెదను. ఇంక నీపెండ్లాము ఇష్టములను నెఱవేర్చుము. మంచిమంచి నగలను చేయించి పెట్టుము

సుగు—అమ్మా, నీమాట జవదాఁటలేను

సుశీ—పాపీ, సొమ్మంతయుకూతుఁనకు కట్టిపెట్టికొడుకును దరిద్రునిగాఁజేయవలయునని యున్నావా?

దురా—ముసలీ, కూఁతురి సంతోషమును జూచి వేలయోర్వలేవు? అది నగలు పెట్టుకొన్న చూచినన్నుకుట్టునా?

సుశీ—తల్లి నోరునుబిలములేదన్నచో కూతురనే ఎలుక పుట్టినింటి నుండి ధనమును ధాన్యమెట్లు దోచికొనును?

సచ్చ—ముందుచూచి) దైవయోగముచేత అత్తగారి చెలికత్తె చారువృత్త వచ్చుచున్నది, ఆమె నాయందు కడుంగడు విశ్వాసముగలది

చారువృత్త ప్రవేశించుచున్నది.

చారు—సఖి- ఏమిచింతించుచున్నావు?

మరా—చింతించేదివేమి? చిన్నప్పటినుండి శ...
మనస్నేహమునకు భంగముగ
శము చేసికొన్నదిదే కాక నా
లిగించినది, దీనికేమి కారణము
చారు—దానిగుణమే కారణము ...
వారియందు చెలిమియు ...
మరా—నన్ను నిందించి దానిని ...
తోలివేసినప్పుడు అనుభవింత
రుచుచున్నది
సుశీ—ఓసీ, చండీ, ...డలు వెళ్ళగొట్టిన
ఈదుడ్డుకట్టు చేత బుఱ్ఱ పగులకొ
వెళ్ళగొట్టుచున్నది అ ...
మరా—ఏరి ముసలిముండకొడుకా, కో
మనిషె అగను.
సుశీ— చేతి దుడ్డుకఱ్ఱను ... కొనును,
సుగు,—తండ్రిని అడ్డగించుచున్నాడు.
దుర్గ—ఏ పాపి, వదినయన బహు దా
మనుభవించుచున్నదిక దా! నీకు
చారు— మరాళను వంపివేయుచు.
మరా— రీ, దుర్మార్గుండా, నాకు
లు చెప్పెదవు?
సుగు.—నీ... కాలసినంత ధనము ఇ
చున్నాడు.
చారు— మలుగుగా నుం న సచ్చరిత్రవ
ని వైగచేయుచున్నది, సచ్చరిత
చారు.- అమ్మాయీ, మీఅత్తకును మసా...
సచ్చ,— ...మున్నది.

దురా— ముఖమును ద్రిప్పుకొనుచున్నది.

చారు— ఓ సఖి "గుణవంతుఁడగు కొడుకును శీ ముగా బడయు"
నని ఆ గంధించుము.

దురా— తనలో ఏమైననుసరే కాని నాకూతురికి నగలకు సొమ్మునంత చిక్కుచున్నది ప్రకాశముగా కూఁతురా, నడ పోదము అనికూఁతురుతోఁ బోవుచున్నది

సుశీ— బాబూ, మువ్వు ఒప్పుకున్నవని నెలవేర్చి వేయుదము అ కుమారునితో పోవును

చారు— అమ్మాయీ, నీకింకేమియిష్టము

సచ్చ— పూ రాలా, దైవయోగముచే అత్తగారు ఏమీయిట్టిక ఊ కూతుతో వెడలిపోయెను, నా రికలన్నియు నీమూలమున నెలవేరెను కావలసినది యింకేమియు లేదు అయినను;

గీ॥ అత్తగారు కూఁతునట్టు లా కోడలిఁ
గోడ లత్తగారిఁ గోరుకొ
యట్లుకనుచుఁ బేమ ననిశ ము సుఖియింపఁ
జేయుఁగాకయనుచు శ్రీశుఁ గొలుతు॥

వధూ జయము

సూ ము.

